

Helyzetkép

2013. július - augusztus

Gazdasági növekedés

Az első félév adatainak ismeretében a világgazdaságban a növekedési ütem ez évben megmarad az előző évi szintnél, amely 3%-ot valamelyest meghaladó bővülést jelent, és kedvező, hogy a mértékadó prognózisok a jövő évre gyorsulást várnak, amely megközelítheti a tekintélyesnek minősíthető 4%-ot. Az Európai Unióban a tavalyi 0,3%-os zsugorodást követően stagnálás, míg az eurózónában a múlt évinél kisebb arányú, – a tavalyi 0,6%-ot követően – 0,4%-os teljesítmény csökkenés várható. Ezen belül a legfontosabb külgazdasági partnerünk, Németország bruttó hazai terméke a múlt évi 0,7%-osnál szerényebb dinamikával, 0,4%-kal bővül. A térségünkhöz tartozó országokban – Szlovéniát és Csehországot leszámítva – mindenhol érzékelhetően emelkedik a bruttó hazai termék, **Magyarország leszakadása így az idén is folytatódik a környező országokhoz képest.**

A KSH közzétette a magyar gazdaság második negyedévi teljesítményét tükröző részletes adatokat. A jelentés megerősítette azt az előző negyedévi megállapítást, mely szerint **a gazdaság kikerült a múlt évben bekövetkezett technikai recesszióból, de nem beszélhetünk** – a kormányzati kommunikációban vizionált – **növekedési fordultról**; a gazdaság a tárgynegyedévben stagnált, és nem mutatnak kedvező változásra a megismert adatok. A bruttó hazai termék a második negyedévben mindössze 0,1%-kal nőtt az előző negyedévhez képest, és nyers adatok szerint 0,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. Ugyanakkor a szezonálisan és naptárhatással kiigazított index szerint a növekedés csupán 0,1% volt az előző év azonos időszakához képest. Ezt az adatot egyébként 0,1 százalékponttal lefelé módosította a KSH az előzetes adatközléshez képest.

A gazdaság növekedési kilátásait jellemzi, hogy csupán a mezőgazdaság és az építőipar teljesítménye nőtt érzékelhetően az előző évi – rendkívül alacsony – bázishoz képest; a mezőgazdaság hozzáadott értéke jelentősen, 17,2%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, de így is 5%-kal elmaradt a két évvel azelőttitől. Az építőipar teljesítménye 6,9%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva, és ugyanakkor 5%-kal csökkent a két évvel

korábbihoz képest. ***Az ipar teljesítménye több mint egy éve folyamatosan csökken.*** A második negyedévben az ipar hozzáadott értéke 0,8%-kal, ezen belül a feldolgozóiparé 0,6%-kal mérséklődött. A járműipar dinamikus bővülése nem tudta ellensúlyozni a kormány által sújtott ágazatok, az energetika, a gyógyszeripar szűkülését, valamint a híradástechnikai ipar zuhanását, amelyet a szerény kereslet mellett a működőtőke menekülése idézett elő. A szolgáltatások teljesítménye gyakorlatilag stagnált, 0,1%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest, és 1%-kal elmaradt a két évvel korábbtól. A kereskedelem, vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás teljesítménye – az idegenforgalom bővülése mellett – 1,9%-kal elmaradt az egy évvel, és jelentősen, 3,3%-kal a két évvel korábbtól. A szállítás és raktározás nettó kibocsátása az egy évvel azelőttihez képest 0,4%-kal, a két évvel korábbihoz viszonyítva 2,9%-kal mérséklődött. Az ingatlanügyletek hozzáadott értéke a második negyedévben 1%-kal emelkedett, de nem érte el a két évvel azelőtti szintet. A pénzügyi szektor eredményei jól tükrözik a kormány szabadságharcának töretlen sikerét: a pénzügyi teljesítmény 1,1%-kal elmaradt az egy évvel, és jelentősen, 4,2%-kal a két évvel azelőttitől. ***A bankrendszer és a biztosítási tevékenység folyamatos szűkülése, a hitelezés érzékelhető visszaszorulása a távolba tolja a kilábalás esélyét.*** Egyedül az infokommunikáció nettó kibocsátása nőtt érdemben, az egy évvel korábbihoz viszonyítva 1,1%-kal, a két évvel azelőttihez képest 3,9%-kal.

A bruttó hazai termék felhasználási oldalán a háztartások fogyasztási kiadása 0,7%-kal nőtt, ezzel éppen elérte a két évvel korábbi szintet. ***A kormányzattól kapott társadalmi juttatások mértéke – tudatos politikai magatartás következtében – tovább csökkent,*** ezúttal 0,9%-kal, így drasztikus mértékben, 7,2%-kal alatta maradt a két évvel korábbi szintnek. E tényezők eredőjeként a háztartások tényleges fogyasztása szerény mértékben, 0,3%-kal emelkedett, de 1,2%-kal elmaradt a két évvel korábbtól. A közösségi fogyasztás a második negyedévben 0,6%-kal, a végső fogyasztás 0,4%-kal bővült.

A bruttó állóeszköz-felhalmozás több éves visszaesés után – az uniós projektek kapkodástól sem mentes felgyorsításának köszönhetően – 4,9%-kal bővült, míg a bruttó felhalmozás ennél is nagyobb mértékben, 8,7%-kal nőtt; igaz, még így is nagyon jelentősen, 11,7%-kal elmaradt a két évvel korábbi szinttől. Ugyanez volt a helyzet a belföldi felhasználással: 1,8%-kal meghaladta az előző évi szintet, de 3,1%-kal elmaradt a tavalyelőttitől. A külkereskedelem teljesítménye bővült a második negyedévben: az exporté 3%-kal, míg az importé ennél nagyobb mértékben, 4,7%-kal.

Az első félévi gazdasági folyamatok alapján a magyar gazdaság kilátásai változatlanul rendkívül kedvezőtlenek. A gazdaság a statisztikai mutatók alapján ugyan kikerült a recesszióból, de a növekedés dinamikája gyakorlatilag éppen csak túllép a stagnálás szintjén. ***Ha a gazdaság szerkezetét is vizsgáljuk,*** kimondottan szomorú a kép: ***a nemzetközi tendenciákkal éppen ellentétesen nő az ipar és – időlegesen – a mezőgazdaság, valamint az építőipar, míg csökken a szolgáltatások részaránya a nemzetgazdaságban,*** rendkívül alacsony a felhalmozási ráta a gazdaságban, menekül a működőtőke. Ezek a tényezők konzerválják, sőt még el is mélyíthetik a lemaradásunkat a térségünk többi országától, és az Európai Unió átlagától is. Ebben az évben csupán 0,2-0,4%-kal bővíthet a gazdaság, amely azért következik be, mert a mezőgazdaság tavalyi igen gyenge teljesítménye átlagosra

változik, és a negyedik negyedévben a gazdaság dinamikája – amely a tavalyi negyedik negyedévben jelentősen, 2,7%-kal visszaesett – az igen alacsony bázishoz képest némileg emelkedhet. Jellemzi a gazdaság helyzetét, hogy az ideai teljesítmény a csekély bővülés ellenére a 2010. évi szint körül lesz.

Talán ennél is nagyobb probléma, hogy a jelenlegi gazdaságpolitika folytatódása mellett nincs esély arra, hogy a magyar gazdaság érdemben fejlődjön a jövő évben, és kihasználja a világgazdasági és az európai gazdasági környezet által nyújtott lehetőségeket, azaz a kormányzati magatartás okozta körülmények miatt fennmarad a közgazdaságtanban negatív kibocsátási résnek nevezett helyzet. Arra van csupán esély, hogy a tavalyi recesszióhoz, illetve az ideai stagnáláshoz képest nagyjából az Európai Unió átlagával megegyező, 1,2-1,3%-kal nőjön a bruttó hazai termék; ha ez megvalósul, akkor a magyar gazdaság teljesítménye a kormányzati ciklusban éves átlagban mindössze 0,4%-os növekedést jelent. Ezzel a produktummal sajnos szükségszerűen a jövő évben tovább mélyül a lemaradásunk a környező országoktól és nem tudunk közelíteni az Európai Unió átlagához. A kormány a jövő évre is olyan költségvetési törvényt készített, amely ezt a pozíciót jelöli ki a magyar gazdaság számára.

A negatív kibocsátási rés, tehát ***a lehetőségeket sem elérő növekedés okai között kitüntetett helyen szerepel a kormányzat erőszakos politikája a tulajdonviszonyok átrendezésében, az állami szerepvállalás szinte minden határon túl keresztülvitt kiterjesztésében.*** Az adóbevételeket jelentősen emelni kellett ennek a gazdaságpolitikának a megalapozásához, amit pedig ezzel a módszerrel nem lehetett elérni, ott a piacgazdasági keretek, sőt a jogállami korlátok felrúgásával érték el a bevételi és a hatalmi koncentráció kiteljesítését. Ezzel ***kialakult a gazdaságban a totális bizonytalanság és bizalmatlanság.*** A kormány kiszámíthatatlan politikája elüldözi a működőtőkét, sőt egyre inkább a szellemi tőkét is; ***a gazdaság nem viseli el a permanens szabadságharc állapotát, a győzelmes csaták sorozata törvénytörően vezet el háborúban a totális vereséghez.*** Ennek a folyamatnak egyik példája az ország, az államháztartás finanszírozása, illetve finanszírozhatósága. A hazai pénzügyi intézetek és az IMF ellen vívott győztes ütközetek nyomán nem csökkent érdemben az államháztartási hiány – amennyiben számolunk a nyugdíjpénztári vagyon államosításával, majd e vagyon felélésével, – emelkedett az államadósság, és romlott az államháztartás finanszírozásának feltételrendszere. Miután a jelzett vagyontrendezésre és a hatalomkoncentrációra törekedett a kormány, nőtt a gazdaságban megtermelt – érdemben nem növekvő – jövedelem újraelosztási hányada, a redisztribúció. Ehhez pedig egyre drágábban tud forrást szerezni a kormány; miközben az elmúlt három évben nőtt az ország-kockázati felár, csökkent a hitelek átlagos lejárat ideje. Ez évben a GDP egyötödét is meghaladó forrást kell bevonni az államháztartás finanszírozásához; érdemes megjegyezni, hogy a kormány finanszírozási tervében szereplő 5 900 milliárd forintnyi hitelfelvétel, illetve állampapír kibocsátás éppen 20 milliárd eurót képvisel, azaz ez évben is szükséges a kormány számára annak a bizonyos 2008. évi IMF hitelnek megfelelő összegű kiegészítő forrás. A forrásbevonási igény tovább nőhet a hiteleink futamidejének csökkenése miatt – a várható államháztartási hiány és növekedési ütem mellett – ez a tényező is növeli az államadósságot.

A gazdaság lehetőségeit jövőre is korlátozza a kormány; olyan költségvetést nyújtott be az országgyűlésnek, amely irreális makrogazdasági feltételezésekre támaszkodik. Ugyan – dicséretesen – már nem számol 6-7%-os növekedéssel, de a 2%-os GDP bővülésnek sincs realitása, azaz ismét légvárákra épül a költségvetés. Azon túlmenően, hogy a törvényjavaslat általános indoklásának láthatóan csak a kommunikációhoz értő készítői feltehetően nem olvasták magát a törvényszöveget, és valószínűleg nem láttak az elmúlt 3 évben statisztikai adatokat sem, ***a költségvetési előirányzatokat az elmúlt években kialakult módon a kormány sem tekinti gránitszilárdságúnak, ezek az első módosításig lesznek érvényben.*** Az ez évi költségvetés sorsát figyelembe véve már az is elismerésre méltó lenne, ha ezek az előirányzatok megélnék az év elejét, mivel tavalyi hasonló törvény esetében az országgyűlés által eredetileg elfogadott főszámokat már a múlt évben, tehát a törvény hatályba lépése előtt módosítani kényszerültek. Tavaly kilenc alkalommal, ez évben eddig hét alkalommal nyúlt hozzá a parlament a költségvetéshez a gazdasági kiszámíthatóság és a jogbiztonság jegyében; ezek az év közbeni módosítások több ízben is érintették az adórendszer lényegi elemeit.

A minden bizonnyal csupán a választásig szóló költségvetési javaslat a közszolgáltatások némileg bővülő finanszírozását célozza, miközben a bevételek erősen, néhol irreálisan túltervezettek. A várható növekedési ütem és a valószínűinfláció mellett az előirányzott adóbevételek nem folynak be a jelenlegi adójogi környezetben, igaz, az adótörvényeket a kormány még nem készítette el. A kormány valóságos prioritásait jól jellemzi két előirányzat. A kiadási tételek általános növelése mellett a család- és szociális alap kiadásaira 13,9%-kal kevesebbet szán a kormány, amely a családtámogatások, a korhatár alatti ellátások és a szociális kiadások további drasztikus csökkenését vetíti előre. A másik meglepő előirányzat a beruházásoké. Miközben a beruházási ráta a kormány makrogazdasági prognózisa szerint is csupán a GDP 17,4%-a lesz, azaz jelentősen elmarad a minimálisan szükséges 20%-tól, ***hazai költségvetési forrásból többet szánnak stadionépítésre és néhány kiemelt presztízsberuházásra, mint oktatási és egészségügyi beruházásokra együttvéve.*** Ezzel a szemlélettel törvényszerűen fennmarad a gazdaságban a vegetálás, a társadalmi feszültségek növekedése, az ország lehetőségeinek elherdálása, a jövő felélése. Csak gyökeresen más gazdaságpolitika nyújthat reményt a gazdasági és társadalmi kibontakozásra.

Foglalkoztatottság, keresetek

A jelenlegi helyzetben az egyik legnagyobb társadalmi probléma a foglalkoztatottság alakulása. ***A kormány dilettáns gazdaságpolitikája, a gazdasági recesszió, a vállalkozások széles körének ellehetetlenítése szükségszerűen visszaszorította a legális foglalkoztatást.*** A munkaügyi statisztika adatai bizonyos területeken némi javulást mutatnak, ami természetesen általában örvendetes. Ha azonban megvizsgáljuk a változások összetevőit, akkor azt tapasztaljuk, hogy a hazai szabad munkaerőpiacon az elmúlt három évben nem javultak a foglalkoztatási mutatók. Ha a legújabb adatokat egybevetjük a három évvel ezelőttiekkel, akkor a 2010. június és augusztus közötti három hónap átlagához mérve az idei hasonló

időszakot 176 ezer fővel, azaz 4,6%-kal több foglalkoztatottat mutatott ki a munkaerő-felvétel. Ugyanakkor a két összehasonlított trimeszter középső hónapjai között 51 ezer fővel nőtt a közmunkások száma, és a rendelkezésre álló mértékadó becslések szerint legalább 100 ezer fővel emelkedett a külföldön dolgozók száma, melynek számottevő részét – a felvétel módszertanából adódóan – tartalmazza a KSH mintavételes lakossági munkaerő-felvétele. Ezt támasztják alá az intézményi munkaügyi statisztika adatai is, mely szerint a versenyszférában 2010. július és 2013. július között 24 ezer fővel, 1,3%-kal csökkent az alkalmazottak száma, és ugyanebben az időszakban 42 ezer fővel, 13,9%-kal mérséklődött az egyéni vállalkozók létszáma is.

A KSH fent említett mintavételes lakossági adatfelvétele szerint a június és augusztus közötti időszakban a **foglalkoztatottak száma** 3 981 ezer fő volt, 67 ezer fővel, 1,7%-kal több, mint egy évvel korábban. Júliusban, a trimeszter középső hónapjában a közfoglalkoztatottak száma 42 ezer fővel haladta meg az egy évvel azelőttit. A 15-64 éves népesség **foglalkoztatottsági rátája** a június és augusztus közötti három hónapban 59% volt, 1,2 százalékponttal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. Az **aktív munkanélküliek száma** a megfigyelt három hónap átlagában 440 ezer fő volt, 16 ezer fővel, 3,6%-kal kevesebb, mint a bázisidőszakban. A **passzív munkanélküliek száma** a második negyedévben 130 ezer fő volt. A **munkanélküliségi ráta** a június és augusztus közötti három hónap átlagában 9,9% volt, 0,5 százalékponttal kisebb az egy évvel korábbinál. A munkanélküliek egyötöde, 20,3%-a a 25 éven aluli korosztályból került ki. Az érintett fiatalok jelentős része még tanul, így csak kis számban vannak jelen a munkaerőpiacon; ezért problematikus, hogy körükben elviselhetetlenül magas, 27,9% volt a munkanélküliségi ráta. Az is aggasztó, hogy a tankötelezettségi korhatár 16 évre történt leszállításának következményeként a munkanélküliek körében érzékelhető számban megjelentek a 18 éven aluli fiatalok. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 évesek munkanélküliségi rátája is csökkent az egy évvel azelőtt mért 9,4%-ról 8,8%-ra, de ebben a korcsoportban a nyári hónapokban ez a ráta relatíve magasnak számít. A részben a szezonális tényezőknek köszönhető javulás ellenére sem történt kedvező változás a tartós munkanélküliség alakulásában. Az álláskeresők több mint fele, 52,7%-a legalább egy éve reménytelenül keresett munkát; **az álláskeresés átlagos időtartama tovább nőtt**, a megfigyelt trimeszterben meghaladta a másfél évet, és elérte a 18,6 hónapot.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **regisztrált álláskeresők** száma augusztus végén 492 ezer fő volt, 35 ezer fővel, 6,6%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Augusztus hónapban 37 500 új álláshelyet jelentettek be a foglalkoztatók, 23,2%-kal kevesebbet, mint egy hónappal korábban, és 32,6%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Az új álláshelyek számának jelentős ingadozása mellett a foglalkoztatási helyzetre rányomja bélyegét, hogy a meghirdetett álláshelyek közel kétharmada, 63,8%-a állami támogatással létesült. Különösen kedvezőtlen, hogy **tovább nőtt a pályakezdekők száma a munkanélküliek körében**: augusztusban 67 500 első álláslehetőségét reménytelenül kereső fiatal szerepelt a nyilvántartásban, 0,9%-kal több, mint egy évvel korábban. A pályakezdekők csaknem egyharmadának, 32,6%-ának csupán általános iskolai végzettsége volt, egyötöde, 20,7%-a

végzett szakiskolát, szakmunkásképzőt, míg körükben 39,8% érettségivel, 6,9% diplomával rendelkezett.

A nyilvántartásban szereplő munkanélküliek alig egytizede, 10,6%-a kapott augusztusban álláskeresési támogatást. A lényegesen kisebb összegű szociális támogatásban a regisztrált álláskeresők alig több mint egyharmada, 34,8%-a részesült, míg – az Európai Unióban egyedülállóan – *a munkanélküliek több mint fele, 54,6%-a teljesen ellátatlanul maradt.*

Változatlanul súlyos területi különbségek terhelik a foglalkoztatási rendszert. Két kritikus helyzetű régióban a regisztrált munkanélküliek aránya meghaladta a gazdaságilag aktív népesség 18%-át, azaz az országos átlag másfélszeresét: Észak-Magyarországon 18,3%, Észak-Alföldön 18% volt augusztusban a ráta. A munkanélküliségi arány négy megyében meghaladta a 15%-ot, két megyében a 20%-ot. Két nyugat-dunántúli megyében: Vas és Zala megyében – néhány multinacionális cég kivonulása következtében – több mint egytizedével, 10,9%-kal, illetve 10,6%-kal nőtt egy év alatt a munkanélküliek száma. A többi régióban csökkent a munkanélküliek száma, a közmunkák segítségével Észak-Magyarországon 10,5%-kal, Dél-Dunántúlon 11%-kal. A legkisebb csökkenést, 1,4%-ot Közép-Magyarországon rögzítették, ezen belül Pest megyében ugyanilyen mértékben, 1,4%-kal nőtt a nyilvántartott munkanélküliek száma.

A legmagasabb, 21,1%-os munkanélküliségi rátát augusztus hónapban is Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében rögzítette a foglalkoztatási szolgálat, amely az országos átlag csaknem kétszerese volt. A hónap végén 51 100 álláskeresőt tartottak nyilván, a közmunkák jelentős növekedésének hatására számottevően, 7,5%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Csaknem ilyen magas, 20,5% volt a ráta Nógrád megyében, ahol a 17 ezres munkanélküli létszám 7,8%-kal csökkent a tavaly augusztuséhoz képest. A harmadik kritikus helyzetű megye Borsod-Abaúj-Zemplén volt, ahol a regisztrált álláskeresők 55 700 fős száma 12,9%-kal mérséklődött ugyan az egy évvel azelőttihez képest, de a piaci munkahelyek hiánya következtében a munkanélküliségi ráta így is 19,6% volt, azaz alig csökkent a 20%-os érték alá. Hasonló volt a foglalkoztatási helyzet Hajdú-Bihar megyében is, ahol a regisztrált álláskeresők számának 7,2%-os csökkenése ellenére a munkanélküliségi ráta 17,5%-ot tett ki.

Júliusban 148 ezer főt alkalmaztak *közfoglalkoztatás* keretében, csaknem egynegyedével, 23,2%-kal többet, mint egy évvel korábban. Az első hét hónap átlagában 105 900 közmunkást foglalkoztattak, 13,2%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A közfoglalkoztatottak több mint négyötöde, 83,2%-a teljes munkaidőben dolgozott, átlagosan 77 500 forintos átlagkeresettel. Ez a fizetés a jogszabályban előírt minimálbérnél több mint egyötöddel kevesebb, annak csupán 79,1%-a.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az első hét hónapban a legalább ötfős vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a jelentősebb nonprofit szervezeteknél – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 2 663 ezer *fő állt alkalmazásban*, 2 300 fővel, 0,1%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban, és 20 800 fővel, 0,8%-kal kevesebb, mint két évvel azelőtt. A *versenyszférában* az egy évvel korábbihoz képest 0,3%-kal, a két évvel azelőttihez viszonyítva 2%-kal csökkent a létszám. A *közszférában* az első hét hónapban – közfoglalkoztatottak nélkül – 665 ezer fő állt alkalmazásban, 0,3%-kal több, mint egy évvel

korábban, és 2%-kal kevesebb, mint két évvel azelőtt. Ezen belül az igazgatásban és a védelemben nőtt a létszám: az előző év azonos időszakához képest 2,3%-kal, a két évvel korábbihoz viszonyítva 2,9%-kal. Az oktatásban ezzel szemben egy év alatt jelentősen, 5,8%-kal, két év alatt drasztikusan, 9,3%-kal zuhant a létszám. Az egészségügyben és a szociális ellátásban – az államosítások következtében – jelentősen, 7,4%-kal nőtt a közalkalmazott státuszban dolgozók száma az egy évvel korábbihoz, és 5,2%-kal a két évvel azelőttihez képest.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **bruttó átlagkeresete** az év első hét hónapjában 228 400 forint volt, 3,2%-kal több, mint az előző év azonos időszakában. A versenyszférában 239 600 forint volt az átlagkereset, 3,5%-kal több, mint egy évvel korábban. A költségvetési intézményeknél – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 220 700 forint volt az átlagos kereset, 3,7%-kal több az egy évvel azelőttinél. A közszférában a teljes munkaidőben dolgozók bizonyos hányada a nettó keresetének csökkenése miatt átlagosan 10 400 forint – a keresetbe nem tartozó – kompenzációt kapott a kedvezőtlen adó- és járulékváltozások részbeni ellentételezésére.

A nemzetgazdaságban a **nettó átlagkereset** az év első hét hónapjában 149 600 forint volt, 4,6%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. Ebben az időszakban a fogyasztói árak 2,3%-kal emelkedtek, így a reálkereset 2,2%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, de 1,2%-kal elmaradt a két évvel korábbitól. A versenyszférában a fizikai dolgozók nettó átlagkeresete 107 500 forint volt, 4,2%-kal több, mint a bázisidőszakban. A versenyszféra szellemi dolgozóinak átlagos nettó keresete ugyanebben az időszakban 234 800 forint volt, 5,8%-kal több, mint az előző év azonos időszakában. A költségvetési intézményekben foglalkoztatottak nettó átlagkeresete – a közfoglalkoztatottak bérének figyelmen kívül hagyásával – az első hét hónapban 144 600 forint volt, 4,8%-kal több az egy évvel korábbinál. A közigazgatás és a védelem területén 5%-kal, az oktatásban 5,3%-kal, míg az egészségügyben és a szociális ellátásban 4,1%-kal emelkedett a nettó kereset. **A reálkereset a közszférában sehol sem érte el a két évvel korábbi szintet.**

Áralakulás

Az év eleje óta érzékelhető deflációs folyamat tapasztalható, amely átmenetileg kedvező helyzetet teremt a fogyasztók számára, ugyanakkor a jelenleg kialakult áremelkedési mérték nem fenntartható. A stagnáló gazdaságban ugyan nem érvényesül árnyomás, de **több, a piacgazdaságtól idegen tényező hat az árakra**. A rezsicsökkentés gyakorlatilag olyan módon megy végbe, amely szerint mérséklődik az energiahordozók lakossági ára, egyidejűleg nő a vállalkozások számára ugyanaz az ár. Ez a versenyképességet rontó tényező. Egyúttal az érintett vállalkozások a növekvő költségeket áthárítják a fogyasztókra, azaz végső soron a lakosságra. A kormány év közben az adókat is emelte, ez is érinti a következő évben az inflációt, így az áremelkedési ütem a jövő évben legalább 0,5 százalékponttal magasabb lehet az idén várható 2%-nál.

Az **ipari termelői árak** júliusban 0,2%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 1,3%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az év első hét hónapjában az ipari termelői árak mindössze 0,5%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet. A júliusi árak az előző év azonos hónapjához képest legnagyobb mértékben, 8,1%-kal a vegyiparban, valamint 7,9%-kal a gyógyszeriparban nőttek; az élelmiszeripari árak 6,2%-os emelkedése is több mint négy és félszerese volt az ipari átlagnak. A villamosenergia-ipari árak ugyanakkor – a magas bázishoz képest – 3,7%-kal, a vízellátás árai 1,9%-kal mérséklődtek. A feldolgozóipari árak júliusban 2,3%-kal, az első hét hónapban 1%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet.

Az **ipari export** forintban mért **értékesítési árai** júliusban megegyeztek az előző havi árszinttel, és 2,2%-kal magasabbak voltak az egy évvel azelőttinél. A kiviteli árak az első hét hónapban szerény mértékben, 0,9%-kal emelkedtek. A júliusi exportárak kétszámjegyű mértékben, egyaránt 10,1%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet a vegyiparban és a gyógyszeriparban, valamint jelentősen, 6,9%-kal nőttek az élelmiszeriparban. Az **ipar belföldi értékesítési árai** júliusban 0,4%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 0,2%-kal csökkentek az egy évvel korábbihoz képest. Az év első hét hónapjában a belföldi értékesítési árak 0,2%-kal elmaradtak az egy évvel korábbi szinttől. A mérséklődés főként a villamosenergia-ipar belföldi értékesítésében bekövetkezett 4,1%-os árcsökkenésnek köszönhető. A feldolgozóipar belföldi értékesítési árai júliusban 2,4%-kal, az első hét hónapban 1,3%-kal nőttek.

Júliusban a **mezőgazdasági termelői árak** 2,3%-kal csökkentek az egy évvel korábbihoz képest, az év első hét hónapjában azonban összességében 6,7%-os növekedést mutatnak. A júliusi árak két ellentétes tendencia eredőjét tükrözték: a növénytermesztésben 7,4%-kal mérséklődtek, míg az állattenyésztésben 7,8%-kal emelkedtek a termelői árak. A gabonafélék termelői ára – az új termés felvásárlásának megindulásával – 12%-kal mérséklődött. Az ipari növények ára 1,7%-kal, ezen belül az olajos növényeké 4,6%-kal, míg a gyümölcsöké jelentősen, 20,7%-kal csökkent. A zöldségfélék ára ugyanakkor érzékelhetően, 10%-kal, a burgonyáé – a nagyon alacsony bázishoz képest – kivételes mértékben, 75,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az élőállatok termelői ára júliusban 5,9%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. A vágómarha felvásárlási ára a gyengülő kereslet hatására jelentősen, 20,7%-kal csökkent, míg a vágósertésé – a viszonylag magas bázishoz képest – 7,7%-kal, a vágóbaromfié ennél is nagyobb mértékben, 9,5%-kal emelkedett. Az állati termékek termelői ára júliusban jelentősen, 12,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit; a tej termelői ára kiugró mértékben, 19%-kal nőtt, míg a tojásé – a magas bázishoz képest – 5,3%-kal mérséklődött.

A **fogyasztói árak** augusztusban – a szezonálisnak megfelelően – 0,3%-kal csökkentek az előző hónaphoz, és 1,3%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az év első nyolc hónapjában 2,1%-kal nőttek a fogyasztói árak. Az utóbbi hónapban regisztrált csökkenésben szerepe volt az élelmiszerárak 1%-os mérséklődésének; ezen belül az idényáras élelmiszerek júliushoz képest 10%-kal lettek olcsóbbak. Ugyanakkor az élelmiszerek ára egy év alatt az általános infláció több mint kétszeresével, 2,7%-kal emelkedett, és ezen belül az idényáras élelmiszerek 7,8%-kal drágultak. Jelentősen, 10%-kal emelkedett a sajt, 6,4%-kal a sertéshús, míg 5,8%-kal a liszt ára. A tojás ára ugyanebben az időszakban 12%-kal, a cukoré

8,2%-kal csökkent. A jövedéki adók többszöri emelése következtében kiemelkedően, 9,1%-kal nőtt a szeszes italok, a dohányárak ára.

Az elmúlt év augusztusához képest az átlagot kétszeresen meghaladóan, 2,9%-kal emelkedett a szolgáltatások árszintje. A helyi közösségi közlekedés még ez utóbbinak is csaknem kétszeresével, 5,3%-kal drágult. Az üzemanyagok ára – a magas bázishoz képest – 1,6%-kal mérséklődött. ***A háztartási energia ára érzékelhetően, 8,7%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest, ennek ellenére még így is 5,7%-kal meghaladta a 2010. áprilisi szintet.*** A vezetékes gáz, az áram és a távfűtés ára az előző augusztusához viszonyítva 10%-kal, a palackos gázé 6,1%-kal csökkent. A ruházati termékek ára 0,5%-kal, a tartós fogyasztási cikkeké 2,2%-kal mérséklődött a tavaly augusztusához képest.

A ***nyugdíjas*** fogyasztói kosárral számított ***infláció*** augusztusban az előző hónaphoz képest 0,4%-kal csökkent, míg az előző év azonos hónapjához képest – az általános inflációnál 0,2 százalékponttal kisebb mértékben – 1,1%-kal emelkedett. Augusztusban – a nyers élelmiszerek és az üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával számított – szezonálisan kiigazított ***maginfláció*** 3% volt.

Jövedelem és fogyasztás

A ***kiskereskedelmi forgalom az év eddig megfigyelt időszakában*** – bizonyos hullámzás mellett – ***stagnált***. Júliusban jelentős átrendeződést okozott a dohány kiskereskedelemben végbement változás, amely szerint a dohányboltokat is magukba foglaló élelmiszer,- ital- és dohány szakboltok forgalma kiugró mértékben, 52,2%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, míg az általános élelmiszerboltoké 4,5%-kal csökkent. A kiskereskedelmi forgalom volumene júliusban – szezonálisan és naptárhatással megtisztított adatok szerint – 1,2%-kal mérséklődött az előző hónaphoz képest, és 1,2%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az év első hét hónapjában a kiskereskedelmi forgalom valamelyest, 0,1%-kal, ezen belül az élelmiszereken kívüli termékek forgalma 0,8%-kal csökkent. A bútorok és műszaki cikkek eladása jelentősen, 5,2%-kal, az iparcikkeké 1%-kal visszaesett. A gyógyszerek és illatszerek forgalma ugyanakkor az első hét hónapban 0,7%-kal, a ruházati termékeké 0,4%-kal bővült. Az üzemanyagok eladása 1,3%-kal emelkedett, a járműveké és járműalkatrészeké 4,7%-kal csökkent.

A KSH közzétette ***a szegénység és a társadalmi kirekesztődés nemzetközi összehasonlítására szolgáló mutatók*** 2011. és 2012. évre vonatkozó adatait. A felvételt az Európai Unió minden tagországában évente egységes módszertan alapján végzik; a legutóbbi felmérést a múlt év tavaszán hajtották végre, az első eredmények publikálására most került sor. Számunkra a 2011. évi vizsgálat igen kedvezőtlen: az adatok egyértelműen mutatják, hogy 2010-ben megtört az a tendencia, amely szerint a megelőző öt évben – még a válság körülményei között is, ha kis lépésekben is – csökkent a jövedelem-eloszlás egyenlőtlensége és a szegénységi arány a magyar társadalomban. ***A 2010. évi fordulatot követően már az első évben jelentősen***

emelkedett a szegények aránya, valamint érzékelhetően nőttek a jövedelem-eloszlásban az egyenlőtlenségek. A múlt évi vizsgálat e kedvezőtlen tendencia megerősödését, nehezen visszafordítható folyamatok kezdődő elmélyülését mutatta. A jövedelem-eloszlás egyenlőtlensége, amely a felső jövedelmi ötöd /a legmagasabb jövedelemmel rendelkező kétmillió fő/ és az alsó jövedelmi ötöd /a legalacsonyabb jövedelemmel rendelkező kétmillió fő/ jövedelmének hányadosát mutatja, a 2007. évi 3,7-ről 2010-re 3,4-re csökkent, míg 2012-ben jelentős emelkedéssel már 4 volt az értéke. A másik fontos társadalomstatisztikai indikátor, a Gini-mutató, amely a kumulatív népességi arányszámok és a kumulatív jövedelmi részarányok viszonyát, azaz a jövedelmi egyenlőtlenség mértékét mutatja, szintén folyamatosan csökkent a jelzett négy évben 25,6-ről 24,1-re, a 2012. évi felvétel pedig igen kedvezőtlen adatot, 26,9-t rögzített. A harmadik társadalomstatisztikai mutató is ugyanezt a negatív képet támasztja alá; a szegénységi rés azt fejezi ki, a szegénységben élők medián jövedelme mennyivel alacsonyabb a többiek jövedelménél. Ez a távolság is érzékelhetően nőtt 2010 óta: az akkor mért 16,5%-ról 21%-ra.

A jövedelmi szegénységi arány a 2012. évi felvétel szerint 14% volt a társadalomban; ez az arány a 2010. évi vizsgálat során még csupán 12,6% volt; a múlt évben 1 400 ezer személy élt a medián jövedelem 60%-ánál kevesebb pénzből, 140 ezer fővel több, mint két évvel korábban. **Különösen aggasztó, hogy a szegénységi kockázat elsősorban a fiatalokat és a gyermekeket sújtja.** A múlt évben a 18 évnél fiatalabbak 22,6%-a, azaz **a gyermekek és fiatalok több mint egyötöde szegénységben élt**, ez is 2,3 százalékponttal magasabb a 2010. évinél. Hasonlóan kedvezőtlen helyzetben voltak a 24 éven aluli fiatalok is. **Csaknem minden ötödik fiatal**, az érintett korosztály 19,8%-a **élt a szegénységi küszöb alatti jövedelemből**. E körben is 2,8 százalékponttal, tehát **számottevően nőtt két év alatt a szegények aránya**. Aggasztóan magas, 49,5% a szegények aránya a munkanélküliek körében; ez jelentősen, 5 százalékponttal nőtt a két évvel korábbihoz képest. Olyan körülmények között, amikor nő a munkanélküliek száma, minden második, állást reménytelenül kereső személynek a szegénységi küszöbnél kevesebből kell megélnie, adott esetben eltartania a családját. A romló helyzet előidézője többek között az a kormányzati magatartás, amely – az Európai Unióban egyedülként – 3 hónapban korlátozta az álláskereső támogatás folyósításának időtartamát, és amelynek következtében a munkanélküliek fele semmilyen ellátásban sem részesül. Az európaiak nehezen mondható szociálpolitika következtében a tartós munkanélküliséggel küzdő családokban a szegénységi arány 55%, és ez az érték egyötödével volt magasabb a két évvel korábbinál.

Az egységes módszertan alapján rendszeresen végzett vizsgálat a kirekesztődés mértékének meghatározásához anyagi deprivációs /megfosztottságot mérő/ mutatókat is alkalmaz, amelyek az alapvetőnek tekintett javak és szolgáltatások kényszerű nélkülözését mérik. A 2012. évi adatok szerint **a családok csaknem háromnegyede, 74,3%-a nem képes arra, hogy váratlanul felmerülő – 50 ezer forintot elérő – kiadást álljon**. A magyar háztartások több mint kétharmada, 67%-a nem engedhet meg magának évente egyhetes – bármilyen – üdülést. A romló életszínvonal egyik fokmérője, hogy **a családok csaknem egyharmada, 32%-a nem tud rendszeresen hús fogyasztani**; ez az arány 2010-ben még csak 27,6% volt, tehát a családok több mint egynegyedét érintette a szegényes táplálkozás kényszere. **A múlt évben a**

háztartások több mint egynegyedének, 26,4%-ának volt a hiteltörlesztéssel vagy a lakással kapcsolatos fizetési hátraléka. A családok több mint egyötödének, 22,6%-ának anyagi okból nem volt személygépkocsija. ***A családok 14,5%-a nem tudta megfelelően fűteni a lakását;*** az e nehézséggel küzdő háztartások aránya két évvel korábban még csak 10,7% volt.

A kritikus sorsot tükröző társadalomstatisztikai mutatószám az ***anyagi deprivációs ráta***, amely azt fejezi ki, hogy a családokat milyen mértékben érintik a fenti gondok, valamint a mosógép, a színes televízió és a telefon hiánya. Azoknak a családoknak az aránya, amelyeket a felsorolt problémák közül három is sújt, 2010-ben 39,9% volt, a múlt évben pedig 44%. Az ennél is nehezebb sorsú családok arányát méri a ***súlyos deprivációs ráta***: azok a háztartások tartoznak e körbe, amelyek a felsorolt problémák közül legalább négytől szenvednek. Ebben az igen súlyos helyzetben volt 2010-ben a magyar családok több mint egyötöde, 21,6%-a, a múlt évben pedig már minden negyedik család, mivel a ráta értéke elérte a 25,7%-ot.

A relatív szegénységi arány nemzetközi összehasonlítás céljára csak meghatározott korlátok közt alkalmazható, mivel a mutató jellegénél fogva függ attól, milyen az adott országban az életszínvonal, azaz a fejlettebb országban a szegénységi küszöb is magasabb, más jövedelemmel minősül egy család szegénynek. Az anyagi deprivációs ráta nemzetközi összehasonlításra jobban alkalmazható, hiszen azt mutatja, hogy a családok milyen hányadát sújtják ugyanazok a problémák a különböző országokban. A szegénységi és kirekesztődési vizsgálatnak egységes a módszertana az Európai Unióban, ezért az anyagi deprivációs ráta értékét összehasonlíthatjuk az egyes tagországokban. A deprivációs arány éppen azt a – számunkra kedvezőtlen – rangsort mutatja a 2011. évi adatok szerint, mint az egy főre eső bruttó hazai termék alapján felállított sorrend: Magyarország a 27 tagú unióban a 24. helyet foglalja el: mögöttünk van Románia, Lettország és Bulgária. Azaz jelentős a lemaradásunk a térségünk országaitól is. Sőt bizonyos mutatók tekintetében még ennél is kedvezőtlenebb a pozíciónk: az üdülés lehetőségének, a rendszeres húsfogyasztásnak a hiányát illetően a 25. helyet, a váratlan kiadás vállalásának a lehetetlenségét illetően az utolsó előtti helyet mutatja a nemzetközi összehasonlítás, míg a számlaelmaradás tekintetében a 23. helyet jelzi a statisztika /Görögországban a mienknél rosszabb e mutató értéke/. ***Összességében a családok életszínvonalában, a növekvő szegénységben a lecsúszásunk tükröződik az Európai Unió átlagától és a térségünk országaitól egyaránt.***

A KSH nyilvánosságra hozta a ***családi adókedvezmény*** figyelembevételével számított reálkereset adatokat; ez a kedvezmény ugyan valójában nem a reálkeresetet, hanem a reáljövedelmet érinti, a közlemény ugyanakkor sokatmondó. Az első félévben a reálkereset 2%-kal emelkedett, ezen belül azonban a gyermek nélküli családoké 2,5%-kal, az egygyermekeseké 1,7%-kal, a kétgyermekeseké 1,3%-kal, míg a három- és többgyermekes családoké 1,8%-kal nőtt. Azaz a kormányzati szándékkal ellentétesen alakultak a folyamatok: az erőteljes dezinfláció következtében a reálkeresetek általánosan emelkedtek, a két évvel azelőtti szintet azonban még nem érték el. Ugyanakkor a gyermek nélküli családok reáljövedelmének növekedése meghaladta a gyermekes családokét, amelynek az az oka, hogy a félszuperbruttó módszerű adószámítás megszüntetése a magas keresetűek adóját lényegesen kedvezőbben érintette, mint a családi adókedvezmény, amelyet változatlanul nem tudnak teljes egészében igénybe venni az alacsony keresettel rendelkező szülők.

A **lakosság betétállománya** augusztusban viszonylag jelentősen, 110 milliárd forinttal csökkent, és a hónap utolsó munkanapján 7 034 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 91 milliárddal mérséklődött, a devizabetéteké a tranzakciók eredményeként 21 milliárd forinttal csökkent, míg árfolyamváltozás következtében 2 milliárd forinttal gyarapodott. A lakossági devizabetétek összege a hó végén 906 milliárd forint volt.

A **lakosság hitelállománya** augusztusban 29 milliárd forinttal mérséklődött, és a hónap végén 7 066 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek állománya lényegében nem változott, 2 milliárd forinttal nőtt, a devizahiteleké tranzakciók eredményeként 29 milliárd forinttal, árfolyamváltozás következtében 1 milliárd forinttal csökkent. A lakossági devizahitelek állománya augusztus végén 3 874 milliárd forint volt, a teljes lakossági hitelállomány 54,8%-a.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A **külkereskedelmi forgalom az év első hónapjaiban stagnált, az utóbbi hónapokban** pedig – némi megtorpanásokkal ugyan – **megélénkült**. A kivitel volumene júliusban 7,4%-kal, a behozatalé 6,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az év első hét hónapjában az export 2,6%-kal, míg az import 3,7%-kal bővült. A **külkereskedelmi mérleg aktívuma** az első hét hónapban 1 179 milliárd forintot, illetve 4 milliárd eurót tett ki, gyakorlatilag ugyanannyit, 5 milliárd forinttal többet, illetve 55 millió euróval kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában. Az év eddig megfigyelt időszakában az export forintban mért árszínvonala 0,7%-kal, az importé 1,6%-kal csökkent, így a cserearány 0,9%-kal javult. A forint árfolyama az euróhoz képest 0,6%-kal gyengült, míg az amerikai dollárhoz viszonyítva 1,3%-kal erősödött.

A külkereskedelmi forgalomban legnagyobb súlyú árucsoport, a gépek és szállítóeszközök forgalma szerény mértékben nőtt az első hét hónapban, az euróban mért kivitel és behozatal egyaránt 1%-kal bővült. Ezen belül a legnagyobb csoportot jelentő villamos gépek és berendezések exportja 3,3%-kal, a második csoportot alkotó közúti járművek kivitele dinamikusán, 13%-kal bővült, míg a híradástechnikai készülékek exportja jelentősen, 9,2%-kal visszaesett. A második legnagyobb főcsoport, a feldolgozott termékek kivitele 6,1%-kal, behozatala 4,7%-kal nőtt. Az e körbe tartozó legnagyobb árucsoport, a gyógyszerek euróban mért kivitele 6,4%-kal nőtt 1%-kal zsugorodó behozatal mellett. A harmadik főcsoport, az élelmiszeripari export 2%-kal szűkült 2,6%-kal bővülő import mellett.

Az Európai Unióba irányuló export volumene az első hét hónapban 2%-kal emelkedett, ezen belül a 15 tradicionális tagállamba irányuló 3,4%-kal bővült, míg az újakra irányuló 1,6%-kal szűkült. Az Európai Unióból származó import 1,9%-kal nőtt, ezen belül a régi tagállamokból érkező 0,6%-kal, az újakból származó dinamikusán, 5,6%-kal. Az Európai Unión kívüli országokba irányuló kivitel 5%-kal, a behozatal számottevően, 8,1%-kal haladta meg az egy évvel korábban regisztrált szintet. Az Európai Unió tagországaival lebonyolított forgalomban

5 955 millió eurós, az egy évvel korábbinál 3,2%-kal nagyobb aktívum, míg a többi országgal lebonyolított forgalomban 2 001 millió eurós, az egy évvel korábbinál 13,6%-kal nagyobb passzívum keletkezett.

A harmadik negyedév utolsó és a negyedik negyedév első napján a statisztikai tájékoztatási naptárnak és a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségnek megfelelően három lényeges jelentés látott napvilágot az államháztartási hiányról és az államadósság alakulásáról. Szeptember 30-án nyújtotta be a kormány az országgyűlésnek a 2014. évi költségvetés-törvény javaslatot, amely kötelezettségének megfelelően kitér ezekre az adatokra is. A közlemények sajnálatosan tükrözik a hivatalos statisztikai szolgálat szervezeteinek adatszolgáltatásában fennálló inkonzisztenciát, amely alapvetően módszertani kérdéseket vet fel. Ugyanakkor a közzétett dokumentumok egy ennél sokkal súlyosabb problémára is rávilágítanak: ***a kormány láthatóan valótlan adatokat közölt***, illetve három állami intézmény, a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Magyar Nemzeti Bank és a Központi Statisztikai Hivatal együttes adatszolgáltatási kötelezettségének úgy tett eleget, hogy ***az Európai Bizottságnak más számokat nyújtott be, mint amelyeket a hazai adatszolgáltatásban közzétett***.

Az MNB nyilvánosságra hozta a pénzügyi számlák idei második negyedévi adatait. Az államháztartás nettó finanszírozási szükséglete a júniussal zárult egy évben 659 milliárd forint, a bruttó hazai termék 2,3%-a volt. Ezen belül az idei második negyedévben a nettó finanszírozási igény 115 milliárd forint, a GDP 1,6%-a volt. ***Az államháztartás bruttó***, konszolidált, névértéken számításba vett ***adóssága*** az első félév végén 23 249 milliárd forint volt, a bruttó hazai termék 81,1%-a. Az államadósságot a második negyedévben 314 milliárd forinttal csökkentette a magyar fizetőeszköz erősödése, míg 216 milliárd forinttal növelte a kormány nettó hitelfelvétele. Az államadósság a múlt év közepén 22 184 milliárd forint, a GDP 78,7%-a, míg a múlt év végén 22 393 milliárd forint, a bruttó hazai termék 79,3%-a volt, azaz az MNB jelentése szerint folyamatosan emelkedik.

A KSH közzétette a kormányzati szektor 2012. évi tényleges és 2013. évi várható egyenlegéről és adósságáról szóló idei második jelentést, amelyet a túlzott deficit eljárás keretében az Eurostat, az Európai Unió statisztikai hivatala számára elküldött. A március végén készített első notifikációs jelentésben az állt, hogy előzetes adatok szerint a kormányzati szektor múlt évi hiánya 516 milliárd forint, a GDP 2%-a volt, míg ***az államháztartás bruttó***, konszolidált, névértéken számításba vett ***maastrichti adóssága*** a múlt év utolsó napján 22 381 milliárd forint, a bruttó hazai termék 79,2%-a volt. A szeptember végi második jelentés szerint az államháztartás múlt évi hiánya 572 milliárd forint, a GDP 2%-a volt, a bruttó maastrichti államadósság 22 393 milliárd forint, a bruttó hazai termék 79,8%-a volt. Azaz ***a KSH az első közléshez képest jelentősen, a GDP 0,6%-ával megemelte a múlt év végi államadósságot***. Ennek oka, hogy a KSH a szokásos módszertani felülvizsgálat keretében 0,8%-kal lefelé módosította a folyóáras GDP múlt évi adatait a márciusban számított 28 276 milliárd forintról 28 048 milliárd forintra. Az Eurostatnak küldött jelentés, amelyet a KSH gondoz, de az MNB és a Nemzetgazdasági Minisztérium illetékes vezetői is aláírtak, az Európai Bizottság előírása szerint közli az államháztartási hiány és az államadósság ez év végére várható adatait is. E közlés szerint az államháztartás 2013. évi hiánya a GDP 2,7%-a, az év végi bruttó, maastrichti adósság pedig a bruttó hazai termék

79,2%-a lehet. Azaz ***a folyó áras GDP korrekciója tette lehetővé, hogy az államadósság az év végére 0,6 százalékponttal csökkenjen, mert a márciusi jelentésben szereplő tavalyi államadósság adat éppen megegyezik az idei év végi várható értékkel.*** /A KSH szeptemberi adatkorrekciója egyébként megfelel a szokásos módszertani felülvizsgálatnak, ez szakmailag elfogadható. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy az utóbbi 2 évben szinte minden felülvizsgálat egy irányba, lefelé korrigált, míg a statisztikai valószínűség elvét alapul véve a korrekcióknak Gauss görbe szerint leírhatónak, és nem egyoldalúnak kell lenniük./

Az Eurostat szabályainak megfelelően közölte a három intézmény az államadósságra vonatkozó adatokat, ettől – a fentiekben jelzett értékkel – eltérő adósságadatot közölt az MNB, amelynek oka, hogy – miként a közleményükben tudatják – még nem vezették keresztül az idősorukon a GDP adatok korrekcióját. Ez a különbség tehát módszertani okokkal magyarázható, noha nem helyeselhető. ***Egy másik meglepő eltérést azonban nem lehet módszertani okokkal magyarázni.*** Az Eurostatnak megküldött jelentéssel azonos napon nyújtotta be a kormány az országgyűlésnek a 2014. évi költségvetésre vonatkozó T 12415. számú törvényjavaslatot. A gazdasági stabilitásról szóló törvénynek megfelelően a költségvetésnek csökkenő államadósság mutatókra kell épülnie; ennek alapján a törvényjavaslat 3. §. (2)-(4) bekezdéseiben szerepelnek az államadósság mutatók, mégpedig az idei év végére a bruttó hazai termék 77,4%-a, míg a jövő év végére 76,9%-a. Attól eltekintve, hogy a 2014. év végére tervezett GDP arányos államadósság mennyire reális a költségvetési számok összefüggésében, azt mindenképpen meg kell állapítani, hogy a kormány hamis adatokat közölt a hazai nyilvánossággal és az országgyűléssel, hiszen az Európai Bizottsággal a fent ismertetett, tehát az idei év végére ennél lényegesen magasabb adósságadatot közölt. Természetesen az sem szerencsés, hogy az MNB más számokat közöl a saját hazai publikációjában, mint a KSH, de az legalább az ismertetett módszertani eltéréssel magyarázható. ***A költségvetési törvényben szereplő számok azonban nem értelmezhetők másként, mint*** – a kormánytól sajnos már szokásosnak minősíthető – ***nyilvánvaló hamisításként.***

Az államháztartás – önkormányzatok nélküli – ***pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya*** augusztus végén 961 milliárd forint volt, amely nyolc hónap alatt csaknem egytizedével, 9,3%-kal meghaladta az éves hiánycélt. Ezen belül a központi költségvetés deficitje 1 231 milliárd forint volt, amely megközelítette az egész éves előirányzat másfélszeresét, annak 141,1%-át tette ki. Az év első nyolc hónapjában a központi alrendszernek 9 739 milliárd forint bevétele volt, az éves előirányzat 63,5%-a, valamint 10 700 milliárd forint kiadása, amely az éves előirányzat 66%-a.

A ***gazdálkodó szervezetek*** augusztus végéig 537 milliárd forint ***adót fizettek*** be a költségvetésbe, 2,3%-kal kevesebbet az egy évvel azelőttinél. A legnagyobb tételt jelentő társasági adóból 5,7%-kal csökkent a befizetett összeg. A másik, jelentős számú gazdálkodó szervezetet érintő adónemből, az egyszerűsített vállalkozói adóból érzékelhetően, 23,9%-kal kisebb bevétele származott az államkincstárnak. Ennek egyik oka, hogy a vállalkozások egy – a kormányzati várakozásoknál egyébként jóval kisebb – része új adónemeket, a kisvállalati adót vagy a kisadózók tételes adóját választotta. Néhány adónemből számottevő elmaradás keletkezett a nyolcadik hónap végéig: bányajáradékból 44,7%-kal, játékadóból 50,7%-kal

kevesebbet fizettek a kötelezettek, mint a múlt év azonos időszakában. Az éves előirányzathoz képest hiány van a pénzügyi különadó, a kisadózók és a kisvállalati adók tételsoron is; az elmaradások jelentős hányada a hibás tervezés következménye, míg több tételnél a kormány nem számolt a gazdaság szereplőinek alkalmazkodásával.

Fogyasztási adókból augusztus végéig 2 533 milliárd forint bevétele keletkezett a kincstárnak, némileg, 1,3%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. Ez a szerény emelkedés jelentős elmaradást takar a költségvetési törvényhez képest, mivel az idei előirányzat érzékelhetően, 15,8%-kal meghaladja a tavalyt. Az általános forgalmi adóból az első nyolc hónapban 4,6%-kal kevesebb bevételt regisztráltak a múlt évinél, miközben az idei előirányzat 7,5%-os növekménnyel számolt; nyilvánvalóan jelentősen túltervezték a várható áfa bevételt, és a gazdasági növekedést is túlzott optimizmussal prognosztizálták. A jövedéki adóbevételek is csökkentek 4,2%-kal, miközben ennél az adónemnél is minimális, 1,9%-os növekedést tervezett a kormány. Ebben feltehetően szerepe van a dohánytermékek értékesítésében alkalmazott erőszakos államosítás megvalósítását követő kaotikus helyzetnek is. A legnagyobb elmaradás a tranzakciós illetéknél tapasztalható. Augusztus végéig az éves előirányzatnak kevesebb mint az egyharmada, 32,1%-a folyt be a kincstári számlára. Ezért is emelte meg drasztikusan a kormány az adó kulcsát; ennek eredményeként – a több éve megfigyelhető tendenciával ellentétesen – nő a készpénzforgalom, míg azok a cégek, amelyek ezt megtehetik, külföldi bankokon keresztül bonyolítják a számlaforgalmukat, beleértve a forint számlát is.

A **lakosság** az első nyolc hónapban 1 098 milliárd forint **adót fizetett**, 3,8%-kal többet az egy évvel korábinál. Az adótípus legnagyobb tételét jelentő személyi jövedelemadóból 1,5%-kal nőtt a lerótt összeg, tehát a bruttó bértömeg emelkedésnél kisebb mértékben. Ennek oka a felszuperbruttó adóalap-számítási mód megszüntetése, amely jelentősen mérsékelte a magas jövedelemmel rendelkezők adófizetési kötelezettségét.

A **költségvetési szervek kiadásai** az első nyolc hónapban 2 395 milliárd forintot tettek ki, jelentősen, 28,9%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A nagymértékű növekedés részben a burjánzó bürokrácia következménye, hiszen az erőteljes centralizáció következtében az önkormányzati hatáskörök központi és dekoncentrált kormányzati szervekhez kerültek, ahol a korábinál nagyobb létszámmal látják el a feladatokat, részben pedig az oktatás, illetve a kórházak és más egészségügyi intézmények államosításával gigantikus méretű irányító szerveket hoztak létre, melyek jelentős költséggel és igen szerény hatékonysággal működnek. Ennek következményeként az önkormányzati támogatásokra az egy évvel korábinak csupán 58,3%-át fizette ki a kormány, amely lényegesen nagyobb elvonás, mint amennyit a hatáskör csökkenése indokolt.

A kormány változatlanul a szociális és családtámogatásokon kompenzálja a megindult választási költsékeket; ezen a jogcímen teljesített kifizetések nominálértéken 7,1%-kal, reálértéken 9,1%-kal csökkentek a tavalyihoz képest. A foglalkoztatási alapról teljesített kifizetések némileg, 1%-kal nőttek a múlt év azonos időszakához viszonyítva, de ezen belül a munkanélküliek ellátására – a stagnáló munkanélküliség ellenére – még nominálértékben is 28,2%-kal kisebb támogatást adtak az előző évinél. Az egészségbiztosítási alap kiadásai

nominálértékben 1,6%-kal emelkedtek, reálértékben 0,5%-kal csökkentek. Ezen belül nominálértékben is 1,2%-kal kevesebbet fordítottak a rokkantsági ellátásokra az érintettek számának mérséklődése miatt, ami arra vezethető vissza, hogy a jogosultak egy részét kizárták az ellátásból. Lényegesen, 9,9%-kal visszaesett a gyógyszerfinanszírozásra fordított kiadás is, amely az előző két évben érvényesített drasztikus elvonás után igen jelentős színvonalcsökkenést okozott a gyógyszerellátásban.

A költségvetési szervek tartozásállománya augusztus végén 98,4 milliárd forint volt, 5,2%-kal több, mint egy hónappal, és 56,9%-kal több, mint egy évvel azelőtt. ***Az utóbbi két évben a kormány államháztartást irányító politikájának következtében egyre gyorsabban nő a költségvetési szervek adóssága***, egy év alatt több mint másfélszeresére duzzadt, és több mint négyszerese, 416,4%-a a 2010. májusi tartozásállománynak. Az állammal szemben fennálló tartozás összege 11,8 milliárd forint volt, melynek döntő hányadát, 88,1%-át – státútumukból adódóan a törvényesség öreként működő – kormányhivatalok halmozták fel. A tartozások legnagyobb része, 86,1 milliárd forint a szállítókkal és szolgáltatókkal szembeni adósság volt augusztus végén; ebből 65 milliárd forint az áruszállítók, 7,9 milliárd forint pedig a közüzemi szolgáltatók kifizetetlen számláiból tevődött össze.

A legtöbb tartozást, 81,2 milliárd forintot, a közsféra teljes tartozásállományának 82,5%-át az Emberi Erőforrások Minisztériumához tartozó, döntően – ***a súlyosan alulfinanszírozott – egészségügyi és felsőoktatási intézmények halmozták fel***, de az utóbbi hónapokban megjelent a milliárdos adóssággal rendelkező intézmények listáján a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ is. A kórházak és egyéb egészségügyi intézmények összes lejárt tartozása augusztus utolsó napján 56,8 milliárd forint, a felsőoktatási intézményeké 20,7 milliárd forint volt; ez utóbbinak is jelentős része az egészségügyi ellátás ellehetetlenülésére vezethető vissza, mivel ebből a tartozásból 12,7 milliárd forintot az orvosképzést folytató négy egyetem halmozott fel, amelyek adósságának döntő hányadát augusztusban is az egyetemi klinikai központok tartozása tette ki. Az államháztartás súlyos működési zavarai nem csupán a kórházakat és a felsőoktatási intézményeket sújtják; a költségvetési intézmények csaknem felének, 49,4%-ának volt lejárt határidejű tartozása augusztus végén. Ezek közül 103 intézmény, a költségvetési szervezetek 14,9%-a minősített – 60 napon túli, 50 millió forintot vagy a szerv költségvetésének 3,5%-át elérő – tartozást görgetett maga előtt.

A kormány államháztartási magatartásában gyökeresen új helyzet alakult ki. Az eddig követett politika kulcsa az államháztartási hiány minden áron 3% alatt tartásából indult ki, valamint érződött az az erőlködés, hogy a kimutatott bruttó államadósság csökkenő pályán legyen. A választási kampányhoz kötődő intézkedések év eleje óta folyamatosan gyarapodnak, de ***eddig a kormány*** – legalábbis látszólag – ***a pénzügyi intézetek, valamint az energia- és más közüzemi szolgáltatók terhére hozta a népboldogítónak szánt döntéseket.*** Ez a kormányzati hozzáállás módosult az utóbbi hónapokban, azaz – a kinyilatkozásokkal ellentétben – ***olyan költségvetési politikát tapasztalhatunk, amelyben a hiánycél tartása is háttérbe szorul a választási szempontok javára.*** Ezt tükrözi a 2013. évi költségvetési törvény hetedik (!) módosítása, amely jelentősen, 250 milliárd forinttal, tehát a GDP 0,8%-ával emeli meg a kiadásokat. Ha figyelembe vesszük a nyolcadik hónap végére kialakult hiány mértékét, a jelentősen túltervezett adóbevételi előirányzatokat, a prognosztizálttól elmaradó folyóáras

GDP értéket és a közszolgáltatásban felhalmozódott – látható és látens – tartozásállományt, akkor komoly veszélye van a hiány felfutásának. Ezt feltételezhetően kreatív számviteli megoldásokkal áthidalhatónak tartja a kormány, habár a kockázatok nem lebecsülhetőek. A költségvetés hetedik módosításának egyik oka ugyanis bizonyos lyukak betömése, a közszolgáltatások működőképességének megőrzéséhez szükséges minimális többletforrás előteremtése. Hasonló **tűzoltás jellegű lépések feltehetően nem lesznek elkerülhetőek az év hátralévő részében**. A hiánycél betarthatóságát még egy tényező veszélyezteti. A költségvetési törvény jelen módosítása teremt felhatalmazást az E.ON földgázipari érdekeltségének állami kézbe vételéhez azáltal, hogy 71 milliárd forint kiegészítő támogatást ad az MVM számára a vételár kiegyenlítéséhez /most azt a kérdést nem érintve, hogy az állam irreálisan magas árat fizetett a vásárlás során/. A költségvetésben ezúttal 100 milliárd forintot szavazott meg az országgyűlés a Takarékbank feltökésítésére, a takarékszövetkezetek tulajdonviszonyainak erőszakos és irracionális átalakítása érdekében. A kormány azt állítja, ez a 171 milliárd forint csupán a pénzforgalmi kiadásokat növeli, és nem érinti az eredményszemléletű hiányt. Ez a kormányzati remény azonban nem fog teljesülni: ez két tranzakció az Eurostat előírásainak megfelelően növeli az államháztartási hiányt, mégpedig a GDP 0,6%-ával.

Ipar, építőipar

Az ipar termelése a múlt év közepe óta lejtmenetben van. A tavaly ősszel kezdődött jelentős visszaesés az első negyedév végén lelassult, de az ipari kibocsátás azóta is – jelentős ingadozásokkal – lényegében stagnál. Az ipari termelés volumene júliusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 0,3%-kal nőtt az előző hónaphoz, és nyers adatok szerint 4,8%-kal, munkanaphatással korrigálva 2,5%-kal emelkedett a múlt év azonos időszakához képest. Az ipar kibocsátása az év első hét hónapjában 0,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A feldolgozóipari termelés júliusban 6,1%-kal nőtt, míg az első hét hónap egészében némileg, 0,2%-kal mérséklődött. A legfontosabb feldolgozóipari alág, a járműgyártás kibocsátása az első hét hónapban dinamikusán, 12,4%-kal, a vegyiparé 9,3%-kal, a villamos-berendezés gyártásé 2,6%-kal bővült, míg a két másik jelentős alág termelése visszaesett: a számítógép és elektronikai-termék gyártásé drasztikusan, 13,7%-kal, az élelmiszeriparé 1,9%-kal.

Az **ipari export** volumene júliusban 7,2%-kal, az első hét hónapban 2,2%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Az **ipar belföldi értékesítése** júliusban 0,9%-kal nőtt, míg az első hét hónapban 3,4%-kal visszaesett. A feldolgozóipar belföldi eladásai júliusban ugyancsak 0,9%-kal haladták meg az egy évvel korábbit. Az ipari termelés volumene az első hét hónapban a dél-alföldi régióban – a Mercedes gyár dinamikusán bővülő kibocsátásának köszönhetően – 25,1%-kal, ezen belül Bács-Kiskun megyében több mint másfélszeresére, 51,4%-kal nőtt. Észak-Magyarországon 4,7%-kal emelkedett a termelés volumene, míg a többi régióban visszaesett az ipar kibocsátása. A legnagyobb, 6,3%-os csökkenés Közép-

Dunántúlon ment végbe, míg három megyében kétszámjegyű volt a termelés mérséklődése. Budapesten az ipari kibocsátás az első hét hónapban 6,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál az *egy főre jutó termelés* az első hét hónapban 1%-kal mérséklődött a foglalkoztatottak létszámának szerény, 0,2%-os növekedése mellett. A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok *új rendeléseinek* állománya júliusban 5,9%-kal emelkedett, az exportrendeléseké 4,2%-kal, az új belföldi rendeléseké – az alacsony bázishoz képest – 17,8%-kal. Az ipar összes rendelésállománya július végén 9,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az *építőipar* az év eleje óta az elmúlt évek mélyrepülését követően az uniós projektek – korántsem kapkodásmentes – felgyorsításának köszönhetően – a rendkívül alacsony bázishoz képest – némi döccenőkkel ugyan, jelentősen bővíti a kibocsátását. Az építőipari termelés volumene júliusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazítva – 1,6%-kal csökkent az egy hónappal korábbihoz képest, és 1,9%-kal emelkedett a tavaly júliusához viszonyítva; az első hét hónapban pedig 6,2%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest.

Az épületek építése júliusban 3,4%-kal, az első hét hónapban 6,2%-kal, az egyéb építményeké júliusban 0,6%-kal, az évkezdettől 6,1%-kal bővült. Az előbbi építménycsoport esetében az ipari épületek, az utóbbinál az uniós finanszírozású vasútfejlesztések generálták a termelés bővülését. Az építőipari vállalkozások új szerződéseinek volumene júliusban 34,9%-kal meghaladta az egy évvel korábbit; az épületek építésére irányulóké gyakorlatilag stagnált, 1,6%-kal nőtt, míg az egyéb építményeket célzóké – az uniós finanszírozású fejlesztések következtében – 52,8%-kal emelkedett. Az építőipar teljes szerződésállománya július végén 19%-kal nagyobb volt az egy évvel korábbinál; ezen belül azonban az épületek építésére irányuló állomány 1%-kal csökkent, míg az egyéb építményeket célzóké 27,4%-kal meghaladta a tavaly júliusi szintet.

Mezőgazdaság

Előzetes adatok szerint a múlt évvel azonos területen, ez évben 7 millió tonna *kalászos gabona* termett, jelentősen, 25%-kal több, mint egy évvel korábban. *Különösen jó volt a búzatermés.* A legfontosabb kalászosból 2%-kal nagyobb területen 5,1 millió tonna termést takarítottak be, 28%-kal többet a tavalyinál, és egyben 17%-kal többet az elmúlt öt év átlagánál is. A búza hektáronkénti 4,7 tonnás termésátlaga 25,9%-kal nagyobb az előző évinél, és 14,8%-kal magasabb az előző öt év átlagánál. A rozstermés 34%-kal nagyobb volt a múlt évinél; őszi árpából 30%-kal nagyobb, míg tavaszi árpából 30%-kal kisebb volt a tavalyinál a termésmennyiség hasonló mértékű termésátlag változás mellett.

A *mezőgazdasági termékek felvásárlása* az első hét hónapban 1,5%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A növénytermesztési és kertészeti termékek felvásárlása némileg, 0,5%-kal bővült; ezen belül 1%-kal visszaesett a gabonaféléké, de a júliusban vásárolt mennyiség – az

idei magasabb termés következtében – már némileg, 1,4%-kal meghaladta az egy évvel azelőttit. A zöldségfélék felvásárlása 9,3%-kal csökkent, míg a gyümölcsöké igen jelentősen, 82,9%-kal emelkedett. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 2,6%-kal szűkült; a vágóállatoké 1,5%-kal, míg az állati termékeké ennél nagyobb mértékben, 5,2%-kal.

Turizmus

A *kereskedelmi szálláshelyeken* az első hét hónapban 4 854 ezer, az egy évvel korábbinál 6%-kal több *vendég* 12 486 ezer éjszakát töltött, 5,3%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A *külföldi vendégforgalom* 7%-kal, a belföldi ennek nem egészen felével, 3,4%-kal bővült. A külföldi és a belföldi vendégek egyaránt rövidebb időt töltöttek átlagosan a szálláshelyeken, mint az előző évben. A szállodák szobafoglaltsága az első hét hónapban 47,3%-os, júliusban 59,8%-os volt; ez utóbbi 2,1 százalékponttal meghaladta a tavalyit. A vállalkozások árbevétele 10%-kal emelkedett az ágazatban az árak 3,2%-os növekedése mellett. A szálláshelyeken július hónapban 33 ezer főt foglalkoztattak, 4,2%-kal többet, mint egy évvel korábban.

Népmozgalom

Az év első hét hónapjában 50 ezer *gyermek született*, 3,3%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A születési arányszám 8,7‰ volt, érzékelhetően, 0,3 ezrelékponttal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában. Július végéig 19 100 *házasságot kötöttek*, 1%-kal kevesebbet a tavalyi rendkívül alacsony értéknél. A házasságkötési arányszám 3,3‰ volt, ugyanannyi, mint egy évvel korábban.

Az első hét hónapban 74 300 *halálesetet* anyakönyveztek, 4,6%-kal kevesebbet az egy évvel azelőttinél. A halálozási arányszám ebben az időszakban 12,9‰ volt, jelentősen, 0,6 ezrelékponttal kisebb, mint a múlt év azonos időszakában. A csecsemőhalálozási arányszám 5,2‰ volt, 0,2 ezrelékponttal több az egy évvel korábbinál. A *természetes fogyás* 4,2‰ volt, 0,3 ezrelékponttal kisebb, mint a tavalyi hasonló időszakban.

Bűnügyi helyzet

A Belügyminisztérium nyilvánosságra hozott adatai szerint az év első hét hónapjában 207 200 *bűncselekményt* regisztráltak a bűnüldöző szervek, jelentősen, 19%-kal, ezen belül Budapesten 4,5%-kal kevesebbet, mint az előző év azonos időszakában. A súlyosabb

megítélésű **büntettek** száma 11,4%-kal, a **vétségek** országosan 22,6%-kal csökkent, a fővárosban 9,3%-kal emelkedett. A személy elleni erőszakos bűncselekmények száma 2,3%-kal, a közterületen elkövetetteké 3,6%-kal mérséklődött. A sértettek száma jelentősen, 14,1%-kal elmaradt az egy évvel korábitól, míg az ismertté vált elkövetőké 5%-kal, a fővárosban 11,6%-kal emelkedett.

Változatlanul fennáll az a helyzet, amely azt mutatja, hogy **a publikált adatok nem torzításmentesek**. Az adatok konzisztenciájának vizsgálatára, a valóságos bűnügyi folyamatok elemzésére nincs lehetőség, mert a Belügyminisztérium, a Legfőbb Ügyészség és a KSH felelősségét és törvényi kötelezettségét megszegve nem hozza nyilvánosságra a statisztikai információkat. A néhány közölt adatból látható, hogy nem a valós folyamatokat tükrözik, mivel egyik hónapról a másikra akkora különbségek a dinamikában nem lehetségesek, mint amekkorát a BM valóságosnak közölt adatai láttatnak.

Budapest, 2013. október 6.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, NGM, BM, NFSZ, ÁKK, PSZÁF, MÁK, Eurostat.

Megjegyzés: A statisztikai adtagyűjtési rendszerben az évközi adatok kisebb része a tárgyhót követő hónapban rendelkezésre áll, ilyen a fogyasztói ár, az államháztartási adatok; a statisztikai információk többsége a tárgyhót követő második hónapban kerül nyilvánosságra. Bizonyos adatok negyedéves gyakorisággal készülnek és általában a tárgyidőszakot követő második hónapban állnak rendelkezésre, ilyen a bruttó hazai termék és a beruházások, de a folyó fizetési mérleg adatait csak a 90. napon lehet megismerni. Ezért az elemzés a készítést megelőző két hónap, illetve az előző negyedév rendelkezésre álló adatait vizsgálja.